

Управління освіти, сім'ї, молоді та спорту
Білгород-Дністровської міської ради

Білгород-Дністровський НВК
«загальноосвітня школа II ступеня-ліцей»

Т. І. Сахарова

**Впровадження тестових технологій
на уроках англійської мови – шлях до ЗНО
та тестування як моніторингу
навчальних досягнень**

Методичний посібник
для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів

м. Білгород-Дністровський

2019

Мета даного методичного посібника – допомогти вчителям у роботі з учнями 10-11 класів при підготовці до ЗНО.

Даний посібник містить підбірку текстів зарубіжних видавництв, які дають можливість ефективно готувати учнів старших класів до виконання другої частини зовнішнього незалежного оцінювання (використання мови та аудіювання). Всі тести супроводжуються відповідями (ключами).

Автор посібника:

Тетяна Іванівна Сахарова – вчитель англійської мови Білгород-Дністровського НВК «загальноосвітня школа II ступеня – ліцей», кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Старший вчитель».

Рецензенти:

Т. В. Юрченко – завідувачка центру післядипломної освіти вчителів іноземних мов ООІУВ.

А. Ю. Якубовська – заступник директора з науково-методичної роботи Білгород-Дністровського НВК «загальноосвітня школа II ступеня – ліцей», кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Вчитель-методист», відмінник освіти України.

Схвалено та рекомендовано до друку науково-методичною радою ООІУВ

Протокол № _____ від _____ 2019 року

Відповідальний за випуск:

Валентин Дмитрович Бондаренко - директор Білгород-Дністровського
НВК «загальноосвітня школа II ступеня – ліцей».

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Науково-теоретичне обґрунтування даної проблеми.....	6
3. Врахування індивідуальних особливостей учнів під час роботи з тестами.....	7
4. Тестові технології як форма контролю та засоби підвищення грамотності учнів.....	8
5. Різновиди тестових завдань та впровадження їх в практику.....	8
5.1. Зразки структури тестових завдань.....	9
5.2. Класифікація текстів за сферами спілкування.....	12
6. Технологія роботи з тестами.....	14
6.1. Тестові завдання на вживання мови.....	14
6.2. Тестові завдання на екстенсивне та інтенсивне аудіювання.....	15
7. Приклади тестів на читання та вживання мови.....	16
8. Відповіді до тестових завдань(ключі).....	42
9. Пам'ятка випускнику для успішної здачі іспиту.....	47
10. Висновки.....	48
11. Список використаної літератури.....	49

1. ВСТУП

В останній час в українській системі мовної освіти відбулися значні позитивні зміни як в організаційному, так і в змістовному аспектах. Істотно змінився соціально-культурний контекст вивчення іноземних мов. Значно зросли їх освітня та самоосвітня функції у старшій школі та ВНЗ, професійна значущість на ринку праці в цілому, що спричинило за собою посилення мотивації у вивченні мов міжнародного спілкування.

Існуюча програма зовнішнього незалежного оцінювання створена з урахуванням основних положень Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (рівень B1) та рівнів навчальних досягнень випускників середніх шкіл, викладених у змісті чинної програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів України.

Звучать нарікання, що перевірка тестами не дає цілісної картини успішності учня, проте саме тести, на відміну від інших методів та прийомів у перевірці знань, забезпечують найбільшу об'єктивність і неупередженість, скорочують час на перевірку, попереджають випадковості при оцінюванні.

Об'єктами контролю ЗНО є аудіювання, читання і письмо як види мовленнєвої діяльності, а також лексичний та граматичний аспекти іншомовної комунікації (використання мови).

Контроль лексичної та граматичної компетенції передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування у межах сформульованих завдань.

Аудіювання є важливим не лише для розвитку рецептивних навичок, а також для розвитку удосконалення розмовної мови взагалі та знання англійської мови професійно в гармонійному поєднанні з іншими видами роботи на уроках.

Основними принципами для вибору видів і змісту тестів слугують завдання комунікативно-когнітивного спрямування. Випускник має вміти аналізувати і зіставляти інформацію, добирати синоніми, фразові дієслова відповідно до контексту, розуміючи логічні зв'язки в тексті.

Лексичний мінімум випускника складає 2500 одиниць відповідно до тематики ситуативного спілкування, передбаченої Програмою загальноосвітніх навчальних закладів з іноземних мов (рівень стандарту).

Випускники повинні уміти ідентифікувати та вибирати правильні формулювання для вживання в мові лексичних одиниць та граматичних конструкцій в процесі писемного спілкування. У тестах використовуються зразки писемного мовлення країни, мова якої вивчається. Уміння випускників перевіряються за допомогою тестів множинного вибору (з вибором 1 правильної відповіді). Тест складається із коротких автентичних текстів, обсягом до 200 слів, які перевіряють розуміння інструкцій, офіційних повідомлень та рекламних оголошень, а також уривків із рекламних буклетів, листів, газет, журналів.

У процесі підготовки учнів 10-11 класів до виконання другої частини ЗНО (Використання мови) та аудіювання виникає проблема наявності відповідної

кількості якісних текстів різних рівнів (A2, B1, B2) для активізації та удосконалення сформованих лексичних та граматичних навичок відповідно до тематики чинної Програми з іноземних мов. В даному методичному посібнику зібрано матеріали зарубіжних видавництв, які відповідають Загальноєвропейським рівням (A2, B1, B2), є автентичними та підготовленими професійними укладачами тестів.

УРОВНИ ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ENGLISHVILLE

2. Науково-теоретичне обґрунтування даної проблеми

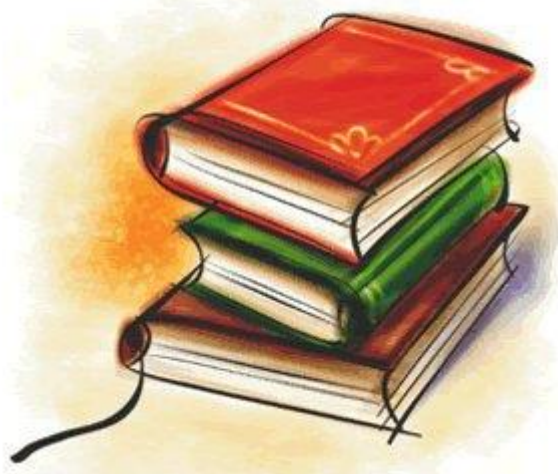
Актуальність впровадження тестів на уроках англійської мови покликана ще іншою вимогою часу – необхідністю використовувати тестові технології для якісної підготовки учнів до ЗНО.

Окрім того, тестування допомагає повністю зняти питання про суб'єктивність оцінки учня. Адже не зважаючи на рекомендовані Міністерством освіти і науки загальні критерії оцінювання, кожен учитель має своє розуміння принципів об'єктивності і справедливості. Тобто, оцінка вчителя має емоційне забарвлення, яке іноді впливає на результат. Тести ж передбачають проведення об'єктивного кількісного зіставлення певної властивості певного учня з певним еталоном.

Тести є давно відомою й широко практикованою формою перевірки навчальних досягнень учнів. Тести дозволяють визначити рівень засвоєння учнями теоретичного матеріалу й уміння застосовувати його на практиці та відповідно коригувати цей рівень. Щоб тестування стало ефективним, а результати - високими, учитель повинен мати власне бачення у вирішенні даного питання і чітко сплановану систему роботи, спроектовану на кінцевий результат. Дана розробка - результат досвіду роботи, який у сукупності психологічних методів, теоретичної інформації, продуманих способів практичного застосування тестових технологій забезпечує якісно високий показник знань учнів на ЗНО.

Досвід проведення тестування з іноземних мов, зокрема - англійської мови, показав, що значна частина учасників виявилася недостатньо готовою до цієї процедури. Основну причину труднощів, з якими зіткнулися учасники при проходженні тестування, фахівці бачать у відсутності досвіду роботи з тестовими завданнями.

Друга величезна проблема в тому, що школи різняться за рівнем підготовки, а вчителі на свій розсуд використовують підручники закордонних та вітчизняних авторів.

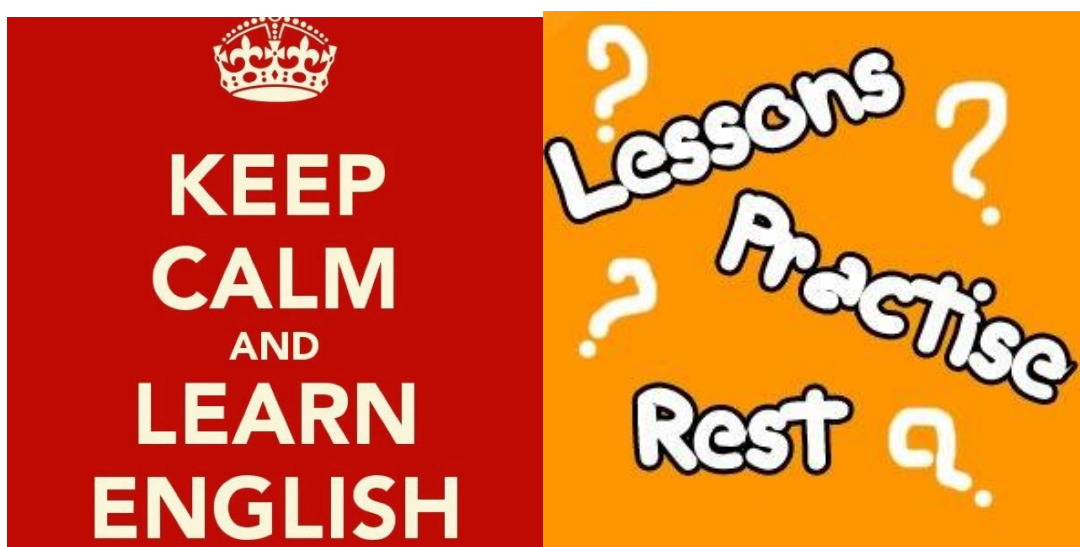

3. Врахування індивідуальних особливостей учнів під час роботи з тестами

Для успішної роботи з тестами учня необхідно психологічно підготувати до них. Основне завдання кожного вчителя - створити позитивну морально-психологічну атмосферу, налаштувати учня на інтелектуальну роботу, вселити віру в перемогу. Під час роботи з тестами в класі має бути ідеальна тиша. Індивідуальну допомогу під час навчальної роботи бажано надавати окремим учням, це необхідно робити в опосередкованій формі, тобто у формі непрямих підказок.

Робота над тестами буде ефективною, якщо правильно розпланувати час. Доречно з кожним разом зменшувати час на виконання тестів. Тільки за таких умов, що змушують працювати у швидкому темпі та в ситуації змагання, можна якісно підготувати учня до серйозного випробування - зовнішнього незалежного оцінювання.

Кожному вчителю необхідно зважати на наявність у кожного учня своєї власної стратегії пошуку та відбору інформації. Діти з синтетичним стилем мислення негативно ставляться до шаблонів, шукають нових поглядів на речі, тобто намагаються знайти свою відповідь, що негативно впливає на результат. Ідеалісти схильні до інтуїтивних рішень, думають поверхнево, не вникають у суть питання, та впевнені у правильності першого ліпшого варіанту, таким чином, вони допускаються помилок. Прагматики використовують ту інформацію, яка є, застосовують те, що знають, не занурюючись у глибину питання. Отже, для правильного розв'язання тесту треба об'єднати суму знань, інтелектуальну стратегію та розвинену інтуїцію.

4. Тестові технології як форма контролю та засоби підвищення грамотності учнів

Зовнішнє незалежне тестування випускників є ефективним способом перевірки знань з усього курсу англійської мови, до якого вчителям слід постійно готувати учнів. Водночас варто знати, що різноманітні тестові завдання можуть бути не тільки формою контролю, але й продуктивним навчальним прийомом. Зокрема, тестові технології доцільно застосовувати як один із засобів формування в учнів навичок орфографії та граматичних навичок, а також підвищення рівня теоретичної та практичної грамотності учнів.

5. Різновиди тестових завдань та впровадження їх в практику

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

Завдання складається з основи і трьох або чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей А.

2. Завдання на визначення правильності/неправильності твердження. У завданнях пропонується визначити правильність чи неправильність наведеного твердження щодо змісту прослуханого або прочитаного. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь в бланку А.

3. Завдання на встановлення відповідності. У завданнях пропонується підібрати заголовки до текстів/частин текстів із наведених варіантів; твердження/ситуації до оголошень/текстів; питання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання встановив відповідність і позначив варіант відповіді у бланку відповідей А.

4. Завдання на заповнення пропусків у тексті. У завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із наведених варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив варіант відповіді у бланку відповідей А.

5. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю. Завдання передбачає створення учасником зовнішнього незалежного оцінювання власного висловлювання відповідно до запропонованої комунікативної ситуації в бланку відповідей Б.

6. Завдання на знаходження помилки. У завданнях пропонується уважно прочитати текст та переглянути кожен рядочок, в якому може бути присутня помилка. Якщо помилка є, необхідно виписати її поряд із рядком. Якщо помилки немає – поставили поряд галочку.

7. Тестове завдання на заповнення пропусків одним словом, яке найбільше підходить до ситуації. У кожному пропуску можна вставити лише одне слово.

8. Тестове завдання на словотворення. В кожному реченні необхідно змінити подане поряд слово за допомогою суфікса чи префікса так, щоб воно підійшло за змістом.

5.1 Зразки структури тестових завдань

1. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Вибери слово, яке відповідає на запитання в дужках. На бланку для відповідей поряд з номером завдання запиши літеру обраного варіанта відповіді. Подача матеріалу. Десять окремих речень. Наприклад:

1. The car was bought /when?/

A. next; B. yesterday; C. tomorrow; D. good.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (множинний вибір).

2. Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання/ читання.

Інструкція. Послухай /прочитай текст і на бланку для відповідей запиши літери, якими позначені подані малюнки, у тій послідовності, що відповідає подіям, описаним у тексті.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма, серія малюнків, позначених літерами A, B, C, D.

Очікувана відповідь. Невербальна, вибіркова (множинний вибір).

3. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Вибери правильний варіант заповнення пропуску в реченні. На бланку для відповідей обведи кружком літеру обраного варіанта.

Подача матеріалу. Окремі речення, наприклад:

1. Platonic relationship _____.

A. are a thing of the past.

B. existed between Greek heroes.

C. were usual only for women.

D. are a modern phenomenon.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (множинний вибір).

4. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Вибери речення, яке відповідає змісту малюнка. На бланку для відповідей обведи кружком літеру обраного варіанта.

Подача матеріалу. Малюнок, на якому зображено двох дівчат, що розмовляють; до малюнка – окремі речення, наприклад:

A. The girls are riding bikes.

B. The girls are talking.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (альтернативний вибір).

5. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Заповни пропуски в реченнях тексту. Варіанти відповідей подаються після тексту. На бланку для відповідей поряд з номером пропуску запиши відповідну літеру обраного слова.

Подача матеріалу. Текст з пропущеними словами, місце яких позначається цифрою. Наприклад:

Napoleon III of France was (1)_A_ for the invention of the butter substitute known as margarine.

1. A responsible   B original   C fundamental   D vital

6. Тестове завдання на знаходження помилки.

0 Many of young people dream about a career in modelling.   of

00 However, few of them realise exactly what it is like   ✓

1 to be a professional model.

7. Тестове завдання на заповнення пропусків одним словом,

яке найбільше підходить до ситуації. У кожному пропуску можна вставити лише одне слово.

At 7.17 (0) in the morning, on the 30th of June 1908, there was an enormous explosion in the Tungusaka region (1) of Siberia.

8. Тестове завдання на словотворення

В кожному реченні необхідно змінити подане поряд слово за допомогою

суфікса чи префікса так, щоб воно підійшло за змістом.

Mountaineering is an almost unique sport, as the (0) *_climber_*

CLIMB

Is in (1) *_competition_* with nature itself rather than with other

COMPETE

9. Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання/читання

Інструкція. Прочитай/послухай текст і визнач, ким працює батько дівчинки. На бланку для відповідей поряд з номером завдання запиши назву цієї професії.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (напівпродукована), окреме слово.

10. Тестове завдання для контролю вмінь читання /аудіювання

Інструкція. Прочитай/послухай текст і розфарбу й малюнок відповідно до змісту тексту.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма, схематичний малюнок.

Очікувана відповідь. Невербальна.

11. Тестове завдання для контролю вмінь читання/аудіювання

Інструкція. Прочитай/послухай текст і сформулюй основну ідею тексту у 2–3 коротких реченнях; запиши їх у бланку для відповідей поряд з номером завдання.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (продукована), текст.

12. Тестове завдання для контролю вмінь письма

You read the following post on an English-speaking forum:

Hi everyone! I broke my leg a few months ago and have put on a lot of weight. Now I feel tired all the time and I also don't feel good about the way I look. Does anyone have any advice?

Write a response of 80-100 words in which you:

- Express your sympathy
- Suggest that the writer should take up physical exercise
- Suggest some healthy eating habits

Write your forum post on your answer sheet.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (продукована), текст.

13. Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання з опорою на схему

Інструкція. Послухай розмову двох дівчат, одна з яких збирається зробити покупки в кількох магазинах, позначених на цій схемі. На бланку для відповідей запиши назву магазину поряд з номером, яким магазин позначений на схемі.

Подача матеріалу. Текст-діалог у запису на фонограмі, список покупок, схема вулиць з позначенням магазинів.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (напівпродукована), окремі слова (У процесі складання тесту тестові завдання відбираються і впорядковуються в залежності від призначення цього тесту).

5.2. Класифікація текстів за сферами спілкування

I. Особистісна сфера

- Повсякденне життя та його проблеми
- Сім'я. Родинні стосунки
- Характер людини
- Здоровий спосіб життя
- Дружба, любов
- Стосунки з однолітками в колективі
- Світ захоплень
- Дозвілля, відпочинок
- Особистісні пріоритети
- Плани на майбутнє, вибір професії

II. Публічна сфера

- Навколишнє середовище
- Життя в країні, мова якої вивчається
- Подорожі, екскурсії
- Культура і мистецтво в Україні та в країні, мова якої вивчається

- Спорт в Україні та в країні, мова якої вивчається
- Засоби масової інформації
- Молодь і сучасний світ
- Людина і довкілля
- Одяг і покупки
- Харчування
- Науково-технічний прогрес, видатні діячі науки
- Свята, знаменні дати, події в країні, мова якої вивчається
- Музеї, виставки, кіно та телебачення
- Міжнародні організації та міжнародний рух

III. Освітня сфера

- Освіта, навчання, виховання
- Шкільне життя
- Улюблені навчальні предмети
- Система освіти в Україні та в країні, мова якої вивчається
- Іноземні мови в житті людини

6. Технологія роботи з тестами

При підготовці учнів до ЗНО я використовую тренувальні вправи з читання, аудіювання, письма та говоріння, що широко представлені в англо-англійських підручниках видавництва Oxford, Longman, Cambridge University Press. Це – підручники First Certificate PassKey Grammar Practice, Macmillan English Grammar in Context, Longman Exam Activator (Classroom and self-study exam preparation), Longman Exam Accelerator (Classroom and self-study exam preparation for all B2 level exams), Longman Across cultures, MM publications Use of English B2 for all exams, MM publications Go for ZNO Listening Comprehension, MM publications Go for Ukrainian State Exam (Practice tests) Levels A2, B1, B2.

Матеріали пропонуються в цікавій формі, що стимулює інтерес учнів до вивчення англійської мови та готує їх до майбутнього екзамену з англійської мови в межах ЗНО. Подані тексти розвивають взаємозв'язок між наявністю стійких навичок використання системних компонентів мови й вживання їх з комунікативною метою. Тести англо-англійських підручників включають завдання, які вимагають навичок володіння системними компонентами англійської мови.

6.1. Тестові завдання на вживання мови (лексичної та граматичної компетенції учнів 10-11 класів) та читання

Частина тесту “Читання” перевіряє вміння використовувати навички читання англійської мови. Згідно із специфікацією ЗНО з англійської мови перевіряються такі навички читання:

- Розуміти основний зміст автентичного тексту
- Знаходити спеціальну або необхідну інформацію в автентичних текстах різнопланового характеру
- Повністю розуміти зміст автентичного тексту. Якщо значення незнайомих слів розкривається на основі лінгвістичного та контекстуального здогаду
- Розуміти структуру тексту, розпізнавати зв'язки між частинами тексту
- Правильно використовувати граматичні форми частин мови та частини мови відповідно до контексту

При роботі з тестами на вживання мови необхідно:

- Уважно прочитати інструкції до завдання та назви тексту. Це допоможе зрозуміти, про що йтиметься у тексті
- Обираючи правильну відповідь, необхідно аналізувати граматичні форми, що вжиті до та після пропуску
- Зміст деяких опцій може бути подібним, однак, лише одна опція містить прийнятне з граматичної точки зору речення. Обраний варіант повинен відповідати не лише граматичній структурі, але й змісту речення загалом
- Досить часто в завданні пропонується обрати єдиний правильний із запропонованих прийменник. Необхідно пам'ятати, що деякі слова можуть бути вжиті лише з певними прийменниками, наприклад, to be keen on, to depend on, to be afraid of тощо.

6.2. Тести на екстенсивне та інтенсивне аудіювання

Аудіювання може бути екстенсивним та інтенсивним. Аудіювання обох видів важливе, так як воно дає можливість учням чути не лише голос вчителя, допомагає придбати навички говоріння в результаті розмовної мови, яку воничують в автентичних текстах, та покращує вимову учня.

Екстенсивне аудіювання відбувається за межами класної кімнати:

- під час перегляду фільмів мовою, що вивчається;
- під час прослуховування пісень зарубіжних виконавців;
- під час спілкування з носіями мови тощо.

Інтенсивне аудіювання учні виконують в класі. Це – автентичні тексти на дисках, які я використовую для практики навичок аудіювання та говоріння.

Тексти прослуховуються учнями двічі. Під час прослуховування учні виконують завдання, попередньо ознайомившись з ними.

Визначення рівня сформованості навичок та вмінь аудіювання відбувається за допомогою таких завдань:

- Розпізнавання картинок, фотографій
- Поєднання картинок і текстів, узгодження картинок відповідно до тексту
- Запитання з короткими відповідями
- Завдання з варіантами відповідей(4 варіанти, 1 з яких правильний)
- Визначення порядку подій, що відбуваються в тексті
- Упорядкування переплутаних речень/абзаців тексту відповідно до почутого

Учні повинні вміти:

- Виділяти основну інформацію в ситуаціях повсякденного спілкування
- Розуміти прості висловлювання, пов'язані зі знайомими темами в повідомленнях, оголошеннях тощо, та визначати тему розмови
- Розуміти основні ідеї складних розмов
- Розуміти сутність тексту
- Слідкувати за основною ідеєю тексту
- Знаходити специфічну інформацію відповідно до завдання
- Відділяти фактичну інформацію від вражень
- Слідувати усним інструкціям

На рівні A2 темп мовлення повільний, голос експресивний, ситуація чітка для того, щоб було легко сприймати матеріал для аудіювання. За темпом висловлювання це – монолог чи розмова, під час якої легко можна відрізнити чоловічий голос від жіночого або голос дорослого від голосу дитини.

На рівнях B1 та B2 аудіоматеріал містить зміни місця та часу подій та самих подій. Мова має багато елементів розмовного стилю, а темп мови швидкий.

Під час підготовки до тестування учні повинні мати можливість для роботи над англійською мовою взагалі та приймати участь в мотиваційних видах роботи на уроках.

7. Приклади тестів на читання та вживання мови

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

The Boss's Hat

I don't usually (0) *play* tricks on people, but when our boss, Mr Budd, bought himself a new hat. My friend (1) _____ an idea that was impossible to resist. Every day Mr Budd (2) _____ hang up his hat in the hallway and disappear into his office. So one lunch time we went into town and bought two hats identical (3) _____ Mr Budd's, except that one was much larger, and the other much smaller, (4) _____ his.

When we got (5) _____ to the office, we took Mr Budd's hat off the hook and replaced it (6) _____ the large one. That evening he (7) _____ the hat on and went home, saying nothing to anyone in spite of the (8) _____ that his hat was resting on his ears. The next day we substituted the small hat (9) _____ the large one, and Mr Budd went home with it sitting high (10) _____ top of his head. He looked a bit worried, but he (11) _____ didn't say a word to anyone. This continued for (12) _____ few weeks. Sometimes we would put Mr Budd's original hat on the hook, sometimes one (13) _____ the others. Everyone in the office knew about the joke, (14) _____ Mr Budd. Eventually, he got (15) _____ worried that he went to the doctor, convinced that his head was growing and shrinking day by day.

Read the text and decide which answer A, B, C or D best fits each space.

Acupuncture

Acupuncture is a Chinese method of (0) _____ D illnesses by inserting needles into certain points of the body. The idea is that this restores the natural (1) _____ of energy, which is disturbed when a person is ill. The origins of this therapy have been traced (2) _____ over five thousand years, but it only began to be (3) _____ in the West in 1970s.

in 1971, James Reston, a well-(4) _____ journalist from the *New York Times*, was visiting China when he developed appendicitis. He was operated (5) _____ in a hospital in Peking, where the doctors used acupuncture to (6) _____ his pain. Reston was surprised at how (7) _____ it was, and wrote about it in an article for the newspaper.

Soon afterwards, Chairman Mao Tse-tung invited a group of (8) _____ Western doctors over to China to witness for themselves that acupuncture (9) _____. They were accompanied (10) _____ television crews, and soon viewers in the West were watching operations being (11) _____ out on patients with acupuncture needles sticking out of them. The patients felt (12) _____ pain.

The Western experts were a (13) _____ embarrassed at what they saw, because they had (14) _____ ridiculed the idea that patients could be treated with needles. But now they were (15) _____ to admit that it actually worked, and acupuncture became a popular form of therapy.

0	A improving	B doctoring	C practising	D treating
1	A scale	B balance	C mirror	D weight
2	A back	B forward	C up	D towards
3	A admitted	B accepted	C taken	D held
4	A famous	B heard	C celebrated	D known
5	A at	B over	C in	D on
6	A release	B repair	C relieve	D retain
7	A influential	B effective	C practical	D used
8	A distinguished	B impressive	C distinct	D related
9	A did	B worked	C won	D made
10	A to	B with	C by	D of
11	A acted	B brought	C performed	D carried
12	A not	B any	C no	D none
13	A little	B tiny	C quite	D rather
14	A early	B before	C previously	D anciently
15	A had	B forced	C pushed	D strengthened

Use the word at the end of each line to form a word that fits in the space on the same line.

Driven Crazy

Every car driver knows how (0) *frustrating* it can be to be stuck in a traffic jam. The (56) _____ becomes unbearable at times, and can (57) _____ lead to aggression, or even violence against other drivers. Such (58) _____ is becoming more and more common these days. So common, in fact, that (59) _____ have come up with a name for it: 'road rage'.

FRUSTRATE
BORE
OCCASION
BEHAVE
PSYCHOLOGY

It is not just traffic jams which can cause an otherwise (60) _____ and law-abiding citizen to change into a dangerous and (61) _____ monster. Many things can (62) _____ him: another driver stealing a parking space, for example, or someone (63) _____ in the wrong lane of a motorway. Anything, in fact, which could be seen as an (64) _____ of (65) _____ territory. It seems that man's primitive instincts are awakened when he gets behind a steering-wheel.

PEACE
ABUSE
RAGE
TAKE
INVADE
PERSON

- Read the text and decide which answer A, B, C or D best fits each space.

Spelling

Spelling (0) _____ D _____ a major problem to many students – and, indeed, native speakers – of English. This is (1) _____ surprising when you consider just how illogical the English spelling (2) _____ is. The spelling of such basic words as *right*, *through*, *once*, and *who* seems to (3) _____ no relation to their (4) _____. And how can the words *go*, *sew*, and *though* all rhyme (5) _____ other?

There have been attempts in the (6) _____ to reform English spelling. The playwright George Bernard Shaw was an enthusiastic (7) _____ for a more phonetic approach. In a clever illustration of the absurdity of English spelling, he suggested that the word *fish* be (8) _____ by the letters 'ghoti': the *gh* from *enough*, the *o* from *women*, and the *ti* from *nation*. When he died in 1950 he (9) _____ a large part of his estate to promote spelling reform.

So why do we (10) _____ in spelling words the way we do, (11) _____ the efforts of reformers like Shaw? One reason is that we are too (12) _____ with the words as they are currently spelled. It is certain that any change in the rules (13) _____ be extremely difficult, if not impossible, to (14) _____. Another is that there is (15) _____ a variety of regional accents within the English speaking world that it would be unfair to select just one as the standard model for spelling.

0	A makes	B puts	C shows	D presents
1	A just	B hardly	C nearly	D strongly
2	A system	B procedure	C method	D schedule
3	A hold	B keep	C carry	D bear
4	A voice	B speech	C vocation	D pronunciation
5	A the	B every	C each	D one
6	A history	B years	C past	D ages
7	A campaigner	B demonstrator	C champion	D candidate
8	A describer	B represented	C signer	D written
9	A willed	B left	C gave	D divided
10	A insist	B continue	C keep	D persist
11	A in spite	B despite	C however	D although
12	A accustomed	B used	C friendly	D familiar
13	A would	B could	C ought	D should
14	A require	B enforce	C make	D oblige
15	A many	B quite	C such	D so

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

Bee Keeping

Honey, the sweetest (0) of natural foods, was the main source of sugar in ancient times. It was highly prized both as a foodstuff (16) _____ a medicine. In those days, the art of bee keeping was known only (17) _____ a select few members of secret societies, who were treated (18) _____ great respect. Nowadays, of course, bee-keeping is not surrounded by such mystique. It is a popular pastime (19) _____ can be taken up by anyone with a (20) _____ money to spend and some space in their garden.

It (21) _____ be wrong to say that bees are domestic creatures, farmed (22) _____ the same way as cows or sheep. The beekeeper provides a home for the bees, and (23) _____ care of them, but the bees remain wild. In a sense, the relationship (24) _____ bee and beekeeper is one of mutual exploitation. Both benefit (25) _____ the relationship, and neither one is a slave to the other.

Many people (26) _____ an irrational fear of bees. Their anxiety is usually based (27) _____ an ignorance of (28) _____ true nature of these adorable insects. They are not naturally aggressive creatures. True, their sting is rather painful, but it is seldom (29) _____ serious for the victim as it is for the bee, who dies soon (30) _____.

Read the text below and look carefully at each line. If the line is correct put a tick (✓). If a line has a word which should not be there, write the word. There are two examples, (0) and (00).

A Restaurant

0	<i>The Pot</i> is one of the nicest restaurants in this area.	✓
00	It is situated in a little back street near from the central	<u>from</u>
41	square, so a visitor to the town could be easily miss it	_____
42	if he or she were not actually looking for it. It is always	_____
43	busy in the evenings, so that it is essential to book a table	_____
44	before you go, in order to avoid the disappointment. When	_____
45	you arrive a waiter he will show you to your table, hand you	_____
46	the menu and ask about if you want anything to drink. There	_____
47	is a fantastic selection of good wines to choose from. The	_____
48	décor is simple but tasteful, with a few of modern paintings	_____
49	on the walls, and flowers and candles on every table.	_____
50	Classical music is being played quietly in the background. But	_____
51	the best thing about <i>The Pot</i> is definitely the food. Every	_____
52	night you can to choose from only four or five different	_____
53	dishes, but they are all so expertly prepared that the	_____
54	lack of choice it does not matter. They are all absolutely	_____
55	delicious. The only bad thing I have to say you about <i>The Pot</i>	_____
	is that it is quite expensive, and I cannot afford to go there every day!	_____

Read the text below and look carefully at each line. If the line is correct put a tick (✓). If a line has a word which should not be there, write the word. There are two examples, (0) and (00).

Vegetarianism

0	I have many friends who are vegetarians and they	✓
00	often try to convince of me that I should become	of
1	one too. They have some very strong arguments	_____
2	a favour of vegetarianism. Firstly, it is much healthier:	_____
3	vegetarians are less likely than to suffer from	_____
4	heart disease. Secondly, and they say that it is wrong to	_____
5	kill animals just so for food, and it is especially wrong	_____
6	to keep them up in the terrible conditions that most farm	_____
7	animals suffer. I find it very difficult to argue against	_____
8	these points. I have to agree with that it is unhealthy to	_____
9	eat too much of meat, and I hate the cruel way that	_____
10	animals are treated. However, there is one thing that	_____
11	prevents me from becoming a vegetarian: animals are	_____
12	taste so good. I would be happily pay extra for meat	_____
13	which comes from animals that have been raised	_____
14	without cruelty. And I don't mind that cutting down on	_____
15	red meat for health reasons. But, for me, life without no meat would not be worth living.	_____

Use the word at the end of each line to form a word that fits in the space on the same line.

Hunting

In the (0) *beginning*, humans hunted because they had to.
 Until the (1) _____ of farming methods, animals had to be
 tracked down and killed in the wild. A (2) _____ hunting
 trip would (3) _____ that the hunters' families did not die of
 (4) _____ for another few weeks.
 Nowadays, however, hunting has nothing to do with
 (5) _____. Fresh meat is easily (6) _____ from shops.
 What is more, people (7) _____ hunt animals which they
 cannot even eat. So why do they do it? For some, hunting is a
 (8) _____ business. But for others, the only (9) _____
 seems to be at they take some kind of pleasure in (10) _____.

BEGIN
INTRODUCE
SUCCESS
SURE
STARVE
SURVITE
OBTAIN
FREQUENT
PROFIT
EXPLAIN
CRUEL

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

A Bank Robbery

One (0) of the simplest cases Inspector Harper (1) _____ to solve was a bank robbery which took (2) _____ in Leeds in 1968. When he arrived (3) _____ the scene of the crime, the cashier explained to him (4) _____ had happened.

A tall man in a blue anorak and a motorcycle helmet had walked (5) _____ the bank that morning and passed the cashier an envelope (6) _____ these words written on the back: 'I HAVE A GUN. HAND OVER ALL THE MONEY AND NO ONE (7) _____ GET HURT.' The cashier saw that the man really (8) _____ have a gun, and dutifully gave him all the money he had behind the counter. Then the robber put the cash in his bag and ran (9) _____ of the door, to the sound of alarm bells.

An hour (10) _____ the robber was in his house, counting his money, (11) _____ Inspector Harper burst through the front door, accompanied (12) _____ four large policemen. The poor criminal (13) _____ astonished at the speed and efficiency of the West Yorkshire Police. 'How did you know (14) _____ was me?' he asked (15) _____ amazement. 'Simple, Mr Briggs,' smiled the Inspector. 'Your name and address were written on the front of the envelope!'

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

Edinburgh

Edinburgh, the capital city of Scotland, (0) is regarded by many people (1) _____ the most beautiful city in Europe. Whether or (2) _____ that is true, no visitor can fail to (3) _____ impressed by its dramatic surroundings, its magnificent buildings, or its dark stone churches.

Edinburgh Castle dominates (4) _____ city centre. Built in the eleventh century, (5) _____ sits high on a rock. The Old Town developed from this point, stretching down the slope to form what is (6) _____ as the Royal Mile. This street remains (7) _____ of the city's main tourist attractions, with Holyroodhouse (a royal palace) at the lower end, and the castle at the top.

The New Town (8) _____ built in the eighteenth century in order to cope (9) _____ the increasing population of the city. It is located in the flat land to the north (10) _____ the castle. Before it was developed, (11) _____ competition was arranged for the best design. The Scottish architect, James Craig, won with a simple grid pattern of streets and squares

But perhaps Edinburgh is most famous (12) _____ its annual International Festival of Music and Drama. This massive three-week event has been held every August (13) _____ 1947. It attracts thousands of theatre and music lovers, and hundreds of artists, from (14) _____ over the world. Not surprisingly, many Edinburgh locals take their holidays at this time - and go in (15) _____ of some peace and quiet!

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

Stuck in a lift

To be stuck in a lift (0) *for* any length of time is a nightmare (1) _____ true for many people. So pity poor Graham Coates (2) _____ was trapped inside one for three whole days! One Saturday morning in 1986, he decided to go to work at his office, which was (3) _____ the second floor of a large office block. Somewhere (4) _____ the first and second floor, the lift stopped. He pushed the alarm bell but, as (5) _____ was the weekend, the office block was empty. The noise (6) _____ not be heard from outside the building.

He tried shouting, but no one was able to hear that (7) _____. Eventually, he decided (8) _____ he would just have to wait. Nobody reported him missing because he was living with (9) _____ parents at the time and he often spent weekends away (10) _____ home. He began to get thirsty, and then hungry. By Sunday he was dreaming of long cool drinks, and the lovely meal that people (11) _____ be enjoying in the pub (12) _____ he worked at weekends.

Monday was a national holiday, so it was not (13) _____ Tuesday morning that he was rescued by his boss. By that time he was very weak and ill. He had to have several days (14) _____ work, and still gets headaches even today. Now he refuses to enter any lift which does not (15) _____ a telephone installed!

1.1 You are going to read a text about a visit to a doctor. Some words are missing from the text. Write the missing words on the lines (1-14) after the text. Write only one word on each line. There is an example at the beginning (0).

Have you ever had to stay (0) _____ bed for a (1) _____ time? I have. About six months (2) _____ I felt very weak and so I went to see a (3) _____. He (4) _____ at me and asked a lot of (5) _____: "Have you been working (6) _____ hard?" "Have you eaten or drunk (7) _____ special?" And so on. Finally he told (8) _____ that it was not very (9) _____ but that I ought not to meet (10) _____ people. I had to (11) _____ in bed for two weeks and take some (12) _____ every day. It wasn't so bad (13) _____ my friends came and talked to me through the window. I'm (14) _____ my bedroom is on the ground floor.

- 0   *in* _____
- 1   _____
- 2   _____
- 3   _____
- 4   _____
- 5   _____
- 6   _____
- 7   _____

- 8   _____
- 9   _____
- 10   _____
- 11   _____
- 12   _____
- 13   _____
- 14   _____

1.2 You are going to read a newspaper article about an accident. Some words are missing from the text. Choose the most appropriate word from the list (A-N) for each gap (1-12) in the text. There is one extra word that you do not need to use. Write your answers in the boxes. There is an example at the beginning (0).

One day last summer a boy (0) _____ ten took an old type from his father's garage and went down to the beach to bathe, (1) _____ he couldn't swim and his mother had told him not to (2) _____ near the water. But he felt hot so he took no (3) _____ of her warning. Before long the wind blew him out to sea. His sister saw him but (4) _____ this time he was too far out for anyone to (5) _____ him. Then someone had the idea of ringing (6) _____ the coastguards. In a few minutes a helicopter was already flying over the boy and he was soon pulled to safety. Cases like this (7) _____ every day in summer and sometimes people are not so lucky. What surprises coastguards is that people who put on special clothes and take all kinds of precautions (8) _____ they go climbing often go out in small boats without any safety equipment or (9) _____ of signalling for help. They don't realise (10) _____ that it is as easy to die of exposure at sea as it is on top of a mountain, so that (11) _____ the coastguards see they are in (12) _____, it will be too late to save them.

- A reach
- B either
- C although
- D up
- E when
- F notice
- G trouble
- H of
- I happen
- J by
- K unless
- L go
- M idea
- N means

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>H</i>												

1.3 You are going to read sentences. Some words are missing. Choose the most appropriate answer (A, B, C or D) for each gap. Write your answers in the boxes after the sentences. There is an example at the beginning (0).

0 I had run out of money but luckily I was able to _____ enough to get home.

A lend   **B** rent   **C** loan   **D** borrow

1 I phoned the bank to how much money there was in my account.

A control   **B** check   **C** test   **D** inspect

2 _____ he had no money to take a taxi, he had to walk all the way home.

A Thus   **B** So   **C** As   **D** For

3 I looked everywhere but I couldn't find _____ at all.

A anyone   **B** no one   **C** someone   **D** somebody

4 He has been waiting for this postcard for several days, and at it has come.

A present   **B** the end   **C** last   **D** the finish

5 The children threw snowballs at _____ on their way home.

A each other   **B** another   **C** themselves   **D** their own

6 We absolutely _____ with everything he said.

A accept   **B** agree   **C** admit   **D** approve

7 Have I _____ you about how Ann is getting on at school?

A said   **B** explained   **C** answered   **D** told

8 When you come the day after tomorrow why not _____ your sister with you?

A bring   **B** take   **C** fetch   **D** carry

9 The plane crashed into a mountain because it was flying too _____.

A deep   **B** shallow   **C** narrow   **D** low

10 Ring me up and tell me _____ about your holiday in Italy.

A every   **B** all   **C** much   **D** some

11 He lives next door to me and I often speak to him on my _____ to work.

A way   **B** travel   **C** street   **D** road

12 Tell me _____ there is anything special that you would like to do.

A that   **B** which   **C** so   **D** if

13 You must put your name and address on this side of the form, and then sign on the _____ side.

A back   **B** other   **C** opposite   **D** under

14 It was _____ a simple question that everyone in our group answered it correctly.

A so   **B** such   **C** much   **D** too

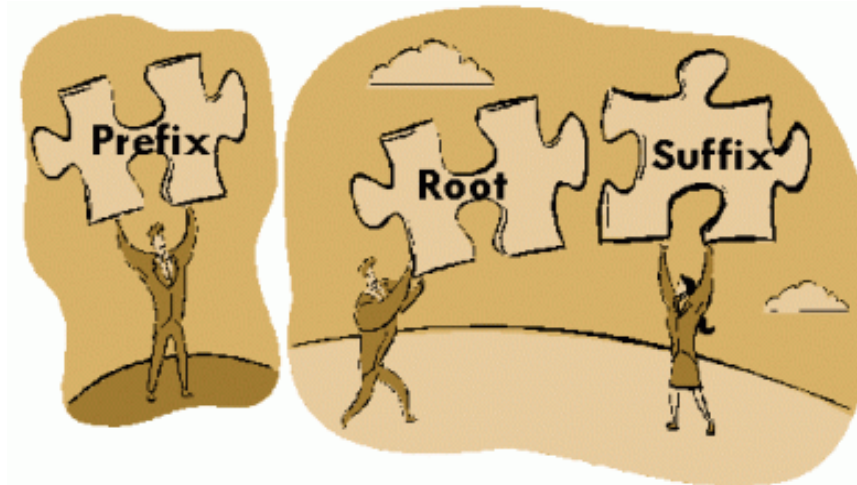
15 Buses into town run _____ twenty minutes or so.

A each   **B** all   **C** some   **D** every

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>D</i>												

1.4 You are going to read sentences. Some words are missing. Use the words in the right column to form the words that fit in the gaps (1-10). Write your answers on the lines after the table There is an example at the beginning (0).

0	They announced their_____.	engage
1	Let's sign this _____.	agree
2	Do you get a _____newspaper?	day
3	That man is a police _____.	inspect
4	I don't think this is a good form of _____.	relax
5	She smiled at him _____.	sweet
6	She is a very_____ woman.	attract
7	You have made several_____ mistakes.	care
8	What is the of the_____ wall?	long
9	Don't_____ my son. He is too little.	fright
10	Those new designs have enjoyed some _____in recent years.	popular

1.5 You are going to read a letter to a friend. Some words are missing from the text. Write the missing words on the lines (1-19) after the text. Write only one word on each line. There is an example at the beginning (0).

Dear Fred,

Wednesday, 20 July

Thanks for your (0) _____ It was good to hear (1) _____ you. Your new job sounds very interesting (2) _____ you seem pleased (3) _____ it. I am (4) _____ with the same firm that I joined five years ago (5) _____ we left school. Although I am happy (6) _____, I must (7) _____ that I (8) _____ feel that I ought to move, but here in Bakewell there (9) _____ only a few companies. I like this town. What I (10) _____ most about living here is that it is quiet. (11) _____ I should say it was quiet (12) _____ these big lorries started (13) _____ through the town. Anyway, they only come through (14) _____ the day, never (15) _____ night. If you have (16) _____ before the end of the summer, why don't you come and stay (17) _____ us one weekend? That would be very pleasant. I (18) _____ you are still well. Write again soon.

Terry.

0 *letter* _____

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

Passive smoking

Even (0) *if* you have never touched a cigarette in your life you are still (1) _____ risk from smoking related diseases if you live, work or travel with smokers. When smokers and non-smokers share the (2) _____ room, the non-smokers cannot avoid breathing in some (3) _____ the smokers' tobacco smoke. This is called passive smoking. People's awareness of the dangers of smoking (4) _____ increased a lot in recent years. More people (5) _____ giving up than ever before. Smoking has (6) _____ banned from most forms of public transport, and nearly all public buildings have (7) _____ smoke-free zone. However, in the workplace many people are still exposed (8) _____ the danger and discomfort of passive smoking. (9) _____ are many benefits to an employer taking action to create a smoke-free environment. For a (10) _____ the company has a better, cleaner image. Secondly, the workforce are healthier and happier less likely to take time (11) _____ due to illness, and more likely to stay with the company. Thirdly, cleaning costs are greatly reduced for (12) _____ the employer and the employee, neither of (13) _____ have to go home in clothes that stink of smoke. When a non-smoking policy is first introduced, there is usually some protest (14) _____ the smokers. But eventually even the smokers come to appreciate (15) _____ benefits of working in a smoke-free environment, and many are encouraged to give up smoking altogether.

Read the text below and think the word which best fits each space. Use only one word in each space.

A Mistake

One Christmas eve, the Stopes family (0) were invited to stay at their friends' new house in Scotland. As it was very (1) _____ away , and the Stopes would not be (2) to arrive before midnight, their friends agreed (3) leave the gate open and put the key under a rock outside the front door. In (4) _____ way, the Stopes could let themselves in (5) _____ waking their friends up.

The map that their friends (6) _____ drawn for them was not very good , so they did not find the house (7) _____ about 1 o'clock in the morning. The gate (8) _____ locked so Gary, the eldest of the three brothers, climbed over and unlocked (9) _____ from the inside. The family marched towards the house and began to look (10) _____ the front door key. Before they found it, however, the father whispered that the back door had (11) _____ left open anyway, so they all got in through that.

It had been a long tiring journey, so the Stopes (12) _____ themselves some tea and sandwiches. All the time they kept very quiet so (13) _____ not to wake up their friends. At one thirty in the morning they crept upstairs and found three empty rooms (14) _____ which to sleep. The (15) _____ morning, Christmas day, they came downstairs and found two complete strangers sitting at the table. The whole family had accidentally broken into the house next door!

Read the text below and think of word which best fits each space. Use only one word in each space.

The Dead Rabbit

You can imagine (0) *how* upset Mr Bennet was when his pet Alsatian dog walked through the back door (1)_____ a dead rabbit in its mouth. You can also imagine how anxious he became when he realised (2)_____ the rabbit was, in fact, his next-door neighbors' pet, Fluffy. What (3)_____ we going to do? he said. They'll be furious when they (4)_____ out.

Fortunately the rabbit had not (5)_____ badly damaged. The dog had just made it very dirty by playing (6)_____ it. Poor Fluffy must (7)_____ died of fright. So Mr Bennet took it upstairs and (8)_____ it a good wash and shampoo. He even blow-dried it. Then he took it outside and put it (9)_____ into its cage in the neighbors' garden, hoping they (10)_____ think that it had died of natural causes.

The following day, Me Bennet (11)_____ sitting in his garden, reading the paper, when the woman (12)_____ next door appeared at the garden fence. She began to (13)_____ him how upset her little girl was. 'What happened?' asked Mr Bennet, trying (14)_____ look innocent. 'Poor Fluffy died (15)_____ Wednesday, and we buried it', she explained. 'But this morning it was back in its cage!'

Read the text and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

The Tunguska Explosion

At 7.17 (0) in the morning, on the 30th of June 1908, there was an enormous explosion in the Tunguska region (1) _____ Siberia. It destroyed around 40,000 trees in a circular area of about 15,400sq km. The force of the explosion (2) _____ felt all over the world.

(3) _____ night in Siberia was known as the ‘White Night’. It did not get dark because the sky was filled (4) _____ bright silvery clouds. Even in London it was possible to read at midnight because the sky was (5) _____ light. At the (6) _____ time in other parts of Europe photographs could be (7) _____ without the use of a flash.

How did it happen? Even today, nobody knows (8) _____ sure. Some suggested that it was a UFO crash. Others thought that it was a meteorite. But when things fall to Earth (9) _____ space they leave huge holes in the ground, called craters – and (10) _____ was no crater in Tunguska.

The (11) _____ widely accepted explanation today (12) _____ that it was a comet. A comet is a huge ball of dirty ice (13) _____ flies through space, trailing a tail of dust behind it. If a piece of a comet broke off and entered the Earth’s atmosphere, it would heat (14) _____ and explode before it actually landed. The explosion would be huge, but it would (15) _____ very little evidence of itself behind. Possibly just a cloud of silvery dust.

Read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space.

The Beatles

The most successful British pop group of (0) *all* time began life as a rock 'n' roll band called 'The Quarrymen' in 1958. They then changed their name (1) _____ 'Long John and the Silver Beatles', (2) _____ was later shortened to 'The Beatles'. In 1960 and 61 they developed an individual musical style which (3) _____ them very popular.

Their first single, *Love me Do*, reached number seventeen (4) _____ the pop charts, and in 1963 they had their first number one hit – *From Me to You*. A combination (5) _____ charm, humour and excellent pop music contributed (6) _____ their incredible popularity, the likes of which had never (7) _____ seen before. The nation (8) _____ hit by Beatlemania.

John Lennon and Paul McCartney were (9) _____ main creative forces behind the group. They composed nearly all of the Beatles' songs, with a few notable exceptions (10) _____ as *The Yellow Submarine*, (11) _____ Ringo Starr, and George Harrison's *Something*. But by the end of the 60s it was apparent that (12) _____ were major artistic differences (13) _____ the two, and in 1970 the band broke (14) _____.

John Lennon was assassinated in New York in 1980. Fifteen years (15) _____ that, the three surviving members reformed and released a single called *Free as a Bird*, which nobody liked.

Read the text and decide which answer A, B, C and D best fits each space.

Krakatoa

A volcanic eruption is possibly the most spectacular (0) A of the incredible power of nature – and few eruptions in history have been (1) _____ as spectacular as that of Krakatoa. (2) _____ the summer of 1883 this volcano, (3) _____ on an island between Java and Sumatra, had been quiet for over two hundred years. In May that year came the first (4) _____ of renewed activity. Then at 10 a.m. on 27 August, the (5) _____ island began to explode.

The explosions were heard 3,500 km (6) _____ in Australia. Clouds of ash were blown 80 km into the sky, blocking (7) _____ the sun and plunging the surrounding areas into complete darkness for two and a half days. This ash (8) _____ the Earth several times, causing spectacular red sunsets all over the world (9) _____ the following year.

The eruption (10) _____ tidal waves which were recorded as far away as South America and Hawaii. The biggest and most (11) _____ of these waves was 37m high; it (12) _____ out 36,000 people who lived in the coastal towns of Java and Sumatra.

For the next forty-five years the region remained quiet. Then in 1927 a (13) _____ of eruptions under the sea led to the (14) _____ of a tiny island where Krakatoa once was. This ‘Child of Krakatoa’ now stands over 200m above sea (15) _____.

0	A example	B item	C exhibit	D show
1	A quite	B just	C exactly	D really
2	A Until	B During	C When	D For
3	A living	B placed	C situated	D stationed
4	A clues	B flags	C notices	D signs
5	A complete	B whole	C total	D full
6	A distant	B away	C long	D far
7	A over	B up	C out	D on
8	A rounded	B stretched	C circled	D surrounded
9	A throughout	B beyond	C without	D entire
10	A fired	B shot	C touched	D triggered
11	A wasteful	B destructive	C aggressive	D constructive
12	A cleaned	B wiped	C poured	D dished
13	A serial	B line	C bunch	D series
14	A appearance	B picture	C discovery	D aspect
15	A height	B stage	C surface	D level

Read the text and decide which answer A, B, C or D best fits each space.

Listening

Human beings have a strong need to (0) _____ their experiences and problems into words. That is why everyone (1) _____ a 'friendly ear' – someone who is (2) _____ to listen to their troubles and joys. But few people (3) _____ what a complex skill listening is. To be a good listener requires great (4) _____ of concentration which can only be gained through practice.

There are two reasons why listening is often such hard (5) _____. The first is simply that people much (6) _____ to speak. How often have you (7) _____ what someone had said because you were thinking about what you were going to say in (8) _____? The second reason is that people speak too slowly. The average speed is about 125 words per minute, (9) _____ is not fast enough for the human brain. It (10) _____ too much time for the concentration to fail, as the brain tries to (11) _____ itself busy with other, irrelevant thoughts.

Next time you are in a listening (12) _____, try to predict what the speaker is going to say. Ask yourself questions about what is being said, and (13) _____ if the speaker answers them.

Finally, make quick summary in your head of the main (14) _____ that have been made. All of these things will (15) _____ you to concentration and make you a better listener.

0	A say	B put	C tell	D place
1	A approves	B applauds	C appreciates	D attracts
2	A agreed	B wanting	C capable	D willing
3	A realise	B believe	C relate	D detect
4	A forces	B skills	C powers	D strengths
5	A job	B work	C task	D act
6	A sooner	B rather	C prefer	D like
7	A lost	B dropped	C slipped	D missed
8	A report	B answer	C reply	D turn
9	A that	B what	C this	D which
10	A lets	B allows	C makes	D admits
11	A keep	B stop	C maintain	D hold
12	A station	B circumstance	C atmosphere	D situation
13	A look	B watch	C see	D tell
14	A marks	B points	C topics	D ideas
15	A aid	B serve	C give	D help

Read the text and decide which answer A,B,C or D best fits each space.

Salt

Salt is (0) _____ to life. At one time it was considered so valuable that it was (1) _____ worshipped as a god. Roman soldiers (2) _____ to be paid 'salt money', which is where the word 'salary' originated (3) _____. Nowadays, however, salt is so common that few people even (4) _____ to think about it. But perhaps they (5) _____.

The human body needs so little salt to (6) _____ that it is very easy to consume too much of it. An excess of salt in the diet can (7) _____ to high blood pressure, which in turn can (8) _____ the risk of heart disease. Cooking with salt also reduces the nutritional quality of the food. For example, spinach boiled in salted water (9) _____ 50% of its iron, compared to only 19% when boiled in salt - (10) _____ water.

Many people have the habit of (11) _____ salt to their food when they are at the table. Some even do this (12) _____ they have tasted the food. This is one of the reasons why the (13) _____ person in Britain eats two and a half to three teaspoons of salt every day. The (14) _____ recommended dose is one and a half, and the (15) _____ dose is just half a teaspoon.

0	A compulsory	B needed	C essential	D absolute
1	A actually	B really	C currently	D factually
2	A were	B would	C once	D used
3	A out	B from	C off	D to
4	A mind	B worry	C bother	D dare
5	A ought	B should	C would	D had
6	A survive	B last	C keep	D maintain
7	A bring	B reach	C end	D lead
8	A lift	B increase	C rise	D grow
9	A drops	B kills	C loses	D throws
10	A free	B clean	C empty	D clear
11	A putting	B mixing	C including	D adding
12	A without	B instead	C before	D prior
13	A medium	B average	C common	D usual
14	A top	B extreme	C maximum	D most
15	A ideal	B superior	C good	D excellent

Read the text and decide which answer A, B, C or D best fits each space.

Tattoos

Tattooing has been around for thousands of years. The (O) B of making a permanent design or mark on the body was originally thought to (1)___ magical protection against disease and misfortune. Later, it was used to show a person's (2)___ status. The Romans, for example, (3)___ to tattoo slaves and criminals.

With the (4)___ of Christianity in Europe, tattooing was forbidden. It virtually (5)___ out for hundreds of years, until European explorers came into (6)___ with American Indians and Polynesians in the 17th and 18th centuries. Sailors would return from long (7)___ decorated with large and elaborate designs. Many of these sailors later joined circuses, and (8)___ a living by showing their tattoos to the public.

Nowadays, tattooing is (9)___ as unusual, nor as popular as it once was. Tattoo parlours do (10)___ but most people are unwilling to go (11)___ the rather painful procedure. On the other hand, (12)___ tattoos are becoming increasingly common. The design, which (13)___ for three to six weeks, is painted painlessly onto the skin. Other people still (14)___ the original, permanent techniques, of course. The world record for the most tattooed person is (15)___ by Tom Leppard from Scotland. His leopard-skin design covers 99.2% of his body surface

0 A effect	B act	C do	D fact
1 A prove	B do	C make	D provide
2 A senior	B society	C communal	D social
3 A used	B were	C could	D would
4 A coming	B arrival	C departure	D leaving
5 A died	B wore	C left	D went
6 A touch	B communication	C meeting	D contact
7 A travels	B sails	C voyages	D explorers
8 A paid	B worked	C did	D earned
9 A nowhere	B nor	C neither	D no
10 A be	B live	C exist	D stay
11 A through	B along	C under	D with
12 A short	B temporary	C part-time	D momentary
13 A lasts	B takes	C endures	D is
14 A rather	B wish	C elect	D prefer
15 A kept	B made	C held	D reached

Read the text and decide which answer A, B, C or D best fits each space.

Margarine

Napoleon III of France was (0) A for the invention of the butter substitute known as margarine. He was looking for a cheap (1)___ to butter for the poorer people of society, and for his army and navy. So he (2) ___up a prize competition to see who would (3)___ up with the best solution.

There was only one (4)___ into this competition, from a man called Mèges-Mouriès. He had (5)___ over two years experimenting, and finally found an acceptable butter substitute made from milk and various animal fats. It tasted quite pleasant, and spread well on bread, but it was (6)___ white. (7)___ its colour, MègesMouriès invention was awarded the prize. Yellow colouring was added to it at a (8)___ date.

Margarine soon went into mass (9)___and was exported all over the world. In Britain it was called

'Butterine', until protests from farmers (10)___ to that name being made illegal.

Farmers in America were not happy (11)___ the new arrival on the market either.

They (12)___to the yellow colouring, saying that it made it resemble butter so (13)___that it could deceive consumers.

In effect, Napoleon III's competition is still going on. The ultimate (14)___ of every margarine manufacturer is to produce a product that is (15)___ to distinguish from butter. And they keep trying.

0	A responsible	B original	C fundamental	D vital
1	A option	B replacement	C alternative	D choice
2	A set	B took	C gave	D put
3	A make	B bring	C go	D come
4	A competitor	B player	C attempt	D entry
5	A used	B spent	C tried	D made
6	A clear	B pure	C true	D perfect
7	A Despite	B Although	C However	D Nevertheless
8	A further	B longer	C later	D farther
9	A production	B creation	C industry	D constructio
10	A changed	B ended	C brought	D led
11	A over	B about	C at	D for
12	A protested	B objected	C disagreed	D argued
13	A justly	B nearly	C rightly	D closely
14	A end	B score	C goal	D finish
15	A impractical	B unable	C impossible	D incapable

8. Відповіді до тестових завдань (ключі)

The Boss's Hat

1 had	5 back	9 for	13 of
2 would	6 with	10 on	14 except
3 to	7 put	11 still	15 so
4 than	8 fact	12 a	

Dear Les

1 not	5 ✓	9 ✓	13 ✓
2 ✓	6 it	10 quite	14 time
3 there	7 they	11 such	15 to
4 that	8 out	12 a	

Acupuncture

1 B	5 D	9 B	13 A
2 A	6 C	10 C	14 C
3 B	7 B	11 D	15 B
4 D	8 A	12 C	

Driven Crazy

56 boredom	59 psychologists	61 abusive	64 invasion
57 occasionally	60 peaceful	62 enrage	65 persona
58 behaviour		63 overtaking	

Spelling

1 B	5 C	9 B	13 A
2 A	6 C	10 D	14 B
3 D	7 A	11 B	15 C
4 D	8 B	12 D	

Bee Keeping

16 and	20 little	24 between	28 the
17 to	21 would	25 from	29 as
18 with	22 in	26 have	30 afterwards/after
19 which/that	23 takes	27 on	r

A Restaurant

41 B	45 he	49 ✓	53 ✓
42 ✓	46 about	50 being	54 it
43 that	47 ✓	51 ✓	55 you
44 the	48 of	52 to	

Vegetarianism

1 ✓	5 so	9 of	13 ✓
2 a	6 up	10 ✓	14 that
3 than	7 ✓	11 are	15 no
4 and	8 with	12 be	

Hunting

1 introduction	4 starvation	7 frequently	10 cruelty
2 successful	5 survival	8 profitable	
3 ensure	6 obtainable	9 explanation	

A Bank Robbery

1 had	5 into	9 out	13 was
2 place	6 with	10 later	14 it
3 at	7 Will	11 when	15 in
4 what	8 did	12 by	

Edinburgh

1 as	5 it	9 with	13 since
2 not	6 known	10 of	14 all
3 be	7 one	11 a	15 search
4 the	8 was	12 for	

Stuck in a lift

1 come	5 it	9 his	13 until
2 who	6 could	10 from	14 of
3 on	7 either	11 would	15 have
4 between	8 that	12 where	

TASK 1.1

1 long	5 questions	9 serious	13 because
2 ago	6 too/very	10 other	14 glad
3 doctor	7 anything	11 stay	
4 looked	8 me	12 medicine	

TASK 1.2

1 C	4 J	7 I	10 B
2 L	5 A	8 E	11 K
3 F	6 D	9 N	12 G

TASK 1.3

1 B	5 A	9 D	13 B
2 C	6 B	10 B	14 B
3 A	7 D	11 A	15 D
4 C	8 A	12 D	

TASK 1.4

1 agreement	4 relaxation	7 careless	10 popularity
2 daily	5 sweetly	8 length	
3 inspector	6 attractive	9 frighten	

TASK 1.5

1 from	4 still	7 say	9 are
2 and	5 when	8 sometimes/often	10 like
3 with	6 there		

11 Perhaps/Maybe/Probably

12 until

13 coming/going

14 during

15 at

16 time

17 with

18 hope

19 yours

Passive smoking

1 at

5 are

9 There

13 whom

2 same

6 been

10 start

14 from

3 of

7 become

11 off

15 the

4 has

8 to

12 both

A Mistake

1 far

5 without

9 it

13 as

2 able

6 had

10 for

14 in

3 to

7 until

11 been

15

4 this/that

8 was

12 made

next/following

The Dead Rabbit

1 with

5 been

9 back

13 tell

2 that

6 with

10
would/might

14 to

3 are

7 have

11 was

15 on

4 find

8 gave

12 from

The Tunguska Explosion

1 of

5 so

9 from

13 which/that

2 was

6 same

10 there

14 up

3 That

7 taken

11 most

15 leave

4 with

8 for

12 is

The Beatles

1 to	5 of	9 the	13 between
2 which	6 to	10 such	14 up
3 made	7 been	11 by	15 after
4 in	8 was	12 there	

Krakatoa

1 A	5 B	9 A	13 D
2 A	6 B	10 D	14 A
3 C	7 C	11 B	15 D
4 D	8 C	12 B	

Listening

1 C	5 B	9 D	13 C
2 D	6 C	10 B	14 B
3 A	7 D	11 A	15 D
4 C	8 C	12 D	

Salt

1 A	5 B	9 C	13 B
2 D	6 A	10 A	14 C
3 B	7 D	11 D	15 A
4 C	8 B	12 C	

Tattoos

1 B	5 A	9 C	13 A
2 D	6 D	10 C	14 D
3 A	7 C	11 A	15 C
4 B	8 D	12 B	

Margarine

1 C	5 B	9 A	13 D
2 A	6 B	10 D	14 C
3 D	7 A	11 B	15 C
4 D	8 C	12 B	

9. Пам'ятка випускнику для успішної здачі іспиту

- Глибоке дихання допоможе позбутися хвилювання у перші хвилини
- Не слід лякатися у першу хвилину. Почніть з питання, на яке знаєте відповідь, потім поступово пригадайте ще
- Після того як залишиться час поверніться до того, що не знали
- Пам'ятайте, завдання не пов'язані одне з одним. Тому знання, які ви використовували в одному, не допомагають в іншому
- Краще не шукати правильну відповідь, виключіть те, що не підходить. Метод виключення дозволяє сконцентруватися на одному-двох варіантах

10. Висновки

Аналізуючи результати ЗНО за останні роки було зроблено висновки, що аудіювання та використання мови викликає в учнів певні труднощі. Чинні підручники шкільної програми з англійської мови не можуть забезпечити досягнення цілей щодо рівня володіння іноземною мовою випускниками сучасної школи, що визначені державою. Саме тому виникла нагальна потреба створити методичний посібник, який допоможе вчителю та учням під час підготовки до ЗНО з англійської мови.

За допомогою поданих матеріалів учні старшої школи мають нагоду набувати навички розуміння тексту на автентичних текстах, навчитися виокремлювати ключові слова та визначати значення незнайомих слів за словотворчими елементами та за контекстом. Автентичні зразки літературного мовлення, що прийняте у Великій Британії відповідають сферам і тематиці ситуативного спілкування, що зазначені у шкільній програмі.

Для педагогів посібник є корисним з огляду на те, що надає можливість визначати рівень сформованості мовних навичок учні старшої школи: здатності самостійно добирати лексичні одиниці та граматичні явища у межах сформульованих завдань.

Практична спрямованість даного методичного посібника відповідає запитам як учителів, так і випускників щодо підготовки до ЗНО з іноземної мови, складання Міжнародних іспитів та ґрунтується на засадах комунікативно-когнітивного спілкування.

11. Список використаної літератури

1. Державний стандарт базової та повної середньої освіти
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти//Книга вчителя іноземної мови.-Харків.-2005р.
3. Програми для ЗНЗ 10-11 класи. Іноземна мова. Рівень стандарту/академічний рівень. Наказ МОН від 14.07.16 та наказ МОН від 23.10.17
4. Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов//Журнал <<Іноземні мови в навчальних закладах>>.-№4,2011р.
5. Галонова В.М. Принципи та функції педагогічного тестового контролю.- №20.-Ч.ІІ
6. Рабійчук Л.С. Тестування як засіб контролю та діагностики.-№18.-Ч.ІІ
7. First Certificate PassKey Grammar Practice, David McKeegan,1996.
8. Macmillan English Grammar in Context, Michael Vince,2007.
9. Longman Exam Activator (Classroom and self-study exam preparation), Bob Hastings/Marta Uminska/Dominika CChandler/Kristof Hegedus,2010.
10. Longman Exam Accelerator (Classroom and self-study exam preparation for all B2 level exams), Bob Hastings/Marta Uminska/Dominika CChandler,2011.
11. Longman Across cultures, Elizabeth Sharman,2004.
12. MM publications Use of English B2 for all exams, E.Moutsou,2009.
13. MM publications Go for ZNO Listening Comprehension, H.Q.Mitchell – Marileni Malkogianni,2018.
14. MM publications Go for Ukrainian State Exam (Practice tests) Levels A2,B1,B2, H.Q.Mitchell – Marileni Malkogianni,2016.
15. www.mon.gov.ua
16. www.testportal.gov.ua
17. www.britishcouncil.org.ua

